

Uudised

Hea klient!

Usun, et lisaks põllumeestele vaatavad, sarnaselt meile, ka paljud teised loomapidajaid teenindavad organisatsioonid tulevikku ja arutlevad, kuidas oma teenuseid paremaks ning efektiivsemaks muuta. Rasked ajad sunnivad meid oma harjumusi muutma ja otsima uusi lahendusi. Enamiku riikide jõudluskontrolli organisatsioonid otsivad uusi teenuseid lähtuvalt olemasolevatest ressurssidest ehk otsivad võimalusi, kuidas neid ressursse paremini kasutada.

Piimalaborid üritavad olemasolevast piimaproovist analüüsida järjest rohkem näitajaid, ka Eestis oleme sama tegemas (Mastiit 12/16 ja tiinuse test piimast). Andmetöötluskeskustel on kaks tõsist temaatikat: andmevahetus farmi ja andmebaasi vahel, ning kuidas andmeid töödeldes ja analüüsides pakkuda teenuse kasutajatele uut ja vajalikku infot, et teha järeltõlgu farmis toimuva kohta.

Nii üritatakse täna rahvusvaheliselt standardiseerida andmevahetuse formaate ning leida võimalust jõudluskontrolli andmeid aluseks võttes hinnata loomade heaolu, millele järjest suuremat tähelepanu pööratakse. Kui rahvusvaheline kokkuleppimine tundub alati aeganõudev, siis tegelikkuses on üsna keeruline ka põhimõtteliste muudatuste tegemine kohalikul tasandil. Nii tegelevad taanlased täna küsimusega, kuidas lahendada olukord, kus farmerid soovivad kasutada kontrolllõpsi teenust tihedamalt kui kord kuus. Innovaatilised soomlased tunnistavad, et nutitelefonide rakenduste arendus on põnev, aga väga kallis – kasutusel on erinevad operatsioonisüsteemid ning nende paralleelne arendus on kulukas. Odavam on pakkuda ka mobiilisõbralikku veebilehte.

Soovin kõikidele õigeid ja kaalutletud otsuseid!

Kaivo Ilves
Eesti Põllumajandusloomade
Jõudluskontrolli AS-i juhataja

Kõrvamärkide tellimiskeskond Postipoiss

Kõrvamärke ja muid kaupu saab EPJst tellida telefoni teel, e-postiga, EPJ kontorisse või EPJ maakonnakontorisse kohale tulles. Selleks, et loomapidajal oleks võimalik talle sobival ajal tellimus esitada ning näha kogu pakutavate kaupade valikut, loodi EPJs internetipõhine tellimiskeskond Postipoiss. Tellimiskeskonnas on võimalik valida, milliseid kõrvamärke ja kui palju soovitakse. Kui vajatakse kindlat numbrivahemikku (n-õ kindlaid inventarinumbreid), saab ka selle ära märkida (võimalik vaid juhul, kui laos on soovitud numbriga kõrvamärgid olemas). Lisaks kõrvamärkidele on võimalik tellida muid kaupu – märgistamistarvikud, laudaraamatud jne.

Loomapidaja valib kauba broneerimisel, millisel viisil ta soovib saadetise kätte saada – kas tulla Tartusse EPJ kontorisse järgi või saadab EPJ tellitud kaubad postiga, kulleriga, Post24 pakiautomaati. Mandril asuvatel piimaveiste jõudluskontrolli klientidel on valikuvõimaluseks ka piimaproovide kogumisring. Selleks, et tellitud kaubad saabusid õigesse kohta ning info paki saabumisest jõuaks õige inimeseni, on tellimisel kindlasti vaja üle vaadata ja vajadusel täiendada-parandada Postipoisis olevad kontaktandmed. Postiga, kulleriga või pakiautomaati tellitud saadetiste liikumist on tellijal võimalik ka jälgida.

Tellimiskeskonna Postipoiss link on nähtav ja kasutatav loomapidajatele, kes kasutavad EPJ rakendustesse sisenemisel ID-kaarti või mobiil-ID-d. Abi Postipoisi kasutamisel annavad jõudluskontrolli spetsialistid maakonnas.

Uus piimatoodangu rekord

Torma Põllumajandusosaühingu lehma Taali (nr EE 9154186) neljanda laktatsiooni toodang oli 19 370 kg, mis on Eesti lehmade seas läbi aegade suurim laktatsiooni piimatoodang.

Taali isa on Bertil ja emaisa Apollo-ET. Üle 19 000 kg on saavutanud kolm lehma, neist kaks kuulub Torma POÜle.

Tiinuse test piimast

EPJ pakub maikuust loomapidajatele teenust, mis võimaldab määrata lehma tiinuse jõudluskontrolli piimaproovist. Test võimaldab lehma tiinust kontrollida 28. tiinuspäevast kuni kinnijätamiseni. Tiinuse määramiseks kasutatakse IDEXX Laboratories, Inc. tehnoloogiat, mille puhul tiinus tehakse kindlaks tiinusspetsiifiliste glükoproteiinide piimas esinemise põhjal. EPJ teenus võimaldab lihtsalt ja täiendava aja- ning töökuluta leida mittetiined lehmad või üle kontrollida varem tiineks tunnistatud lehmad. Teenuse hind on 4.80 €/piimaproov.

Tiinuse kontrollimiseks sobivad jõudluskontrolli piimaproovid, tiinuse testi võib teha ka kontrolllõpside vahelisel ajal. Õigete tulemuste saamiseks on oluline, et lehm ja piimaproov oleksid täpselt identifitseeritud, piimaproov võetud puhtalt ja korrektselt ning sündmused (poegimine, seemendused) täpselt registreeritud.

Esimese kuu jooksul tehti EPJ laboris üle 200 tiinuse testi.

Uus baas piimaveiste aretusväärtuste hindamises

Aretusväärtuse geneetiliseks baasiks on mingil konkreetsel aastal ehk nn baasaastal sündinud lehmade keskmine aretusväärtus. Piimaveiste rahvusvahelises geneetilisest hindamises väljakujunenud tava kohaselt muudetakse baasaastat iga viie aasta järel viie aasta võrra. Seda tava järgides on Eestis alates 2015. a augustikuu hindamisest järgneva viie aasta jooksul geneetilise baasi arvutamise aluseks 2010. aastal sündinud lehmade aretusväärtus senise 2005. aastal sündinud lehmade aretusväärtuse asemel.

Asendusmärkide väljastamine muutub

Alates augustist muutub asendusmärkide väljastamine võlglastele sarnaseks esmaste kõrvamärkide väljastamisega. Muudatus puudutab loomapidajaid, kellel on tasumata arveid, mille tähtjast on möödunud üle 3 kuu. Uue korra järgi ei väljastata neile enam kõrvamärke (esmasid ja asendusmärke) arvega tasumisega, vaid kõrvamärkide eest tuleb tasuda kõrvamärkide kättesaamisel postkontoris.

2015 II geneetilise hindamisega kaasnevad muutused

Käesoleva aasta 11. augustil avaldame piimaveiste geneetilise hindamise järjekordsed tulemused. Erinevuseks eelnevatest hindamistest on uue geneetilise baasi kasutuselevõtmine. Järgnev on põgus ülevaade ja meeldetuletus geneetilise baasi muutmise seonduvast.

Looma aretustunnuse väärtus väljendab tema geneetilist üleolekut või allajäämist võrdlusloomade keskmise ehk nn geneetilise baasi suhtes. Võrdlusloomadeks on ühe konkreetse viie või nulliga lõppeva sünniaastakäigu ehk nn baasaasta lehmad. Rahvusvahelises geneetilises hindamises väljakujunenud tava kohaselt muudetakse baasaastat iga viie aasta järel viie aasta võrra. Järjekordne baasaasta muutus toimib Eestis alates 2015. a augustikuu hindamisest. Järgneva viie aasta jooksul arvutatakse igal hindamisel geneetiline baas 2010. aastal sündinud lehmade aretusväärtuse keskmisena. Kõikide pullide ja lehmade aretusväärtust korrigeeritakse baasaasta lehmade aretusväärtuse keskmise võrra, mille tulemusel baasaasta lehmade keskmine aretusväärtus on võrdne nulliga ja iga konkreetse looma aretusväärtus väljendab tema geneetilist paremust või halvemust nn baasaasta keskmisest lehmast. Uus geneetiline baas moodustub aktiivsetest, s.t selle aastakäigu veel valdavalt karjasolevatest lehmadest (tabel 1).

Tabel 1. Ülevaade baasloomadest baasaasta muutmisel

Tõug	Baas-aasta	Lehmi hindamisel	Lehmi karjas	
			arv	%
EHF	oli: 2005	21534	1714	8,0
	on: 2010	23970	13691	57,1
EPK	oli: 2005	6089	594	9,8
	on: 2010	5291	3305	62,5

Aretustöö tulemusena on uue baasaasta lehmad (tabel 2) keskmiselt geneetiliselt paremad kui senise baasaasta lehmad.

Tabel 2. Aretustunnuste hinnanguline muutus seoses baasaasta (2010) muutusega aastal 2015

Aretustunnus	Eesti holstein	Eesti punane
piim (kg)	+421	+349
rasv (kg)	+10	+11
valk (kg)	+14	+12
SCS*	-0,01	-0,09

* – soomaatiliste rakkude skoor väljendab soomaatiliste rakkude arvu SRA suurust. Negatiivne SCS on positiivse tähendusega, sest näitab SRA vähenemist.

Korrigeerides eelmise (2015 I) geneetilise hindamise tulemusi uuele geneetilisele baasile, saame täpselt samasuguse loomade järjestuse kui senise baasiga, kuid nende aretusväärtused on tabelis 2 esitatud muutuse võrra väiksemad. 2015 II geneetilise hindamise tegelikud tulemused selguvad hindamise järgselt, kuid erinevad arvutuslikust eelkõige kahe hindamise vahelisel ajal lisandunud täiendava informatsiooni tõttu.

Sarnaselt paljude teiste riikidega arvutatakse meil rasva- ja valgusisalduse aretusväärtus piimatoodangu, rasvatoodangu ja valgutoodangu aretusväärtuse ja baasaasta lehmade teise laktatsiooni keskmise piimatoodangu ning rasva- ja valguprotsendi alusel. Tõugude areng lehmade keskmise toodangu alusel eelneva viieaastase perioodiga pole oluliselt muutunud: valgusisalduse suurenemine on pidurdunud, kuid rasvasisaldus on märkimisväärselt vähenenud (tabel 3). Piimatoodangu

suurenemises on eesti holsteini tõug oma eelmise perioodi 264 kg mahajäämuse muutnud 273 kilogrammiseks eduks eesti punase tõuga võrreldes.

Tabel 3. Baasaasta (2010) lehmade II laktatsiooni 305p toodang ja võrdlus eelmise baasiga

Tõug	Sünni-aasta	Piim (kg)	Rasva%	Valgu%
EHF	2005	8131	4,00	3,31
	2010	9544	3,86	3,32
		+1413	-0,14	+0,01
EPK	2005	7370	4,22	3,42
	2010	8510	4,04	3,44
		+1140	-0,18	+0,02

Rasva- ja valgusisalduse aretusväärtused arvutatakse alates 2015 II hindamisest järgnevalt:

EHF

$$AV_{rasva\%} = (AV_{rasv} * 100 - AV_{piim} * 3.86) / (AV_{piim} + 9544)$$

$$AV_{valgu\%} = (AV_{valk} * 100 - AV_{piim} * 3.32) / (AV_{piim} + 9544)$$

EPK

$$AV_{rasva\%} = (AV_{rasv} * 100 - AV_{piim} * 4.04) / (AV_{piim} + 8510)$$

$$AV_{valgu\%} = (AV_{valk} * 100 - AV_{piim} * 3.44) / (AV_{piim} + 8510)$$

Üldaretusväärtused SKAV, SPAV, SSAV, SVAV, SGAV, STAV ning kõik välimiku, poegimise jm aretustunnused väljendatakse suhtelise aretusväärtusena, kus baasloomade keskmiseks kehtestatakse 100 punkti ning standardhääbeks 12 punkti. Suhtelise aretusväärtuse arvutamisel on baasloomadeks usaldusväärse aretusväärtusega nn libiseva baasi pullid. Libisev baas tähendab, et igal aastal jäetakse baasloomade hulgast välja kõige vanema sünniaastaga pullid ja lisatakse baasloomade eesti holsteini tõu ja eesti punase tõu hindamises vastavalt 2003.–2007. a ja 2000.–2007. a sündinud pullid, kellel on hindamises vähemalt 20 tütar vähemalt kolmes karjas. Erandiks on välimikutunnuste suhtelise aretusväärtuse arvutamine, kus hinnatud pullide vähesuse tõttu kasutatakse baasloomadena 1993. aastal ja hiljem sündinud pulle. Tuleb märkida, et baaspullide jõudlustunnuste keskmise taseme suurenemise tõttu (tabel 4) on tipp-pullide erinevus keskmisest väiksem ja seetõttu ka nende piimajõudluse suhteline aretusväärtus SPAV väiksem kui eelmisel hindamisel.

Tabel 4. Suhtelise aretusväärtuse baasi muutus seoses baaspullide muutusega 2015 I hindamistulemuste alusel

Tõug	Pullide		AV	AV	AV
	Sünd	arv	piim (kg)	rasv (kg)	valk (kg)
EHF	2002-2006	350	504	14	16
	2003-2007	308	511	15	17
	Baaside erinevus		+7	+1	+1
EPK	1999-2006	107	105	3	5
	2000-2007	120	275	6	9
	Baaside erinevus		+170	+3	+4

Mart Uba
geneetilise hindamise juht

ICARi konverents Poolas

Seekordne Rahvusvahelise Jõudluskontrolli Komitee (ICAR) konverents toimus Krakowis (Poola). ICARi liikmete kokkusaamised toimuvad igal aastal. Igal teisel aastal toimub ICARi kongress, kus arutletavate teemade ring on lai ning lisaks jõudluskontrollile ja aretusele käsitletakse ka organisatsioonilisi küsimusi. Kongressidevahelisel aastal toimub konverents, mis oma olemuselt ja ettekannete sisult on rohkem praktiline.

Enne konverentsi olid ICARi juhatuse ja töögruppide koosolekud. EPJ osales juhatuse koosolekul ning kvaliteedisertifikaadi audiitorite, loomade identifitseerimise ja andmevahetuse töögrupi töös.

ICARi konverentsi üldnimetus oli "Jõudluskontroll genotüüpiseeritud maailmas". Konverents oli jagatud erinevateks teemasessioonideks. Sessioonil "Mida enamat võib piimaproovist teada saada" oli üheks peateemaks ketoosi esinemise määramine jõudluskontrolli piimaproovidest. Tutvustati ketoosi testimise kogemusi erinevates maades. Enamasti jälgitakse saadud näitajate alusel muutusi karja üldises olukorras, vähem keskendutakse üksikloomadele. Anti ülevaade ketoosi ja atsidoosi näitajate ning udaraterwise markerite määramist käsitlevatest teadustöödest. Ungari esindajad tutvustasid karja söötmisalast olukorda näitavat raportit ja kogemusi tiinuse testiga piimast. Sessioonil "Nõuandeteenused jõudluskontrolli andmete põhjal" räägiti nõuandeteenusest ja jõudluskontrolli andmeid kasutavatest töövahenditest erinevates riikides. Mitmetes ettekannetes rõhutati seda, et andmetest saab informatsioon alles siis, kui erinevad andmed omavahel ühendada, kuid informatsioon on usaldusväärne ja kasutatav vaid siis, kui andmed on kvaliteetsed.

Jõudluskontrolliga seotud tootearenduste sessioonil räägiti andmete edastamise formaadi standardiseerimisest, tutvustati loomade käitumist jälgivat sensorit "MooMonitor", BHB määramist verest, lihaste automaatse kaalumise süsteemi ja DeLaval esitles piimameetrite kalibreerimistarkvara. IDEXXi esindaja tutvustas Saksamaal tehtud uuringut nn ülekanumisohtu kohta tiinuse testi puhul. Test on tundlik ja kui lüpsisüsteemis on jääkpiima, võib see mõjutada järgmise lehma proovi tulemust (mittetiine lehma puhul võib proovi tulemus näidata ülekontrollimise vajadust). Suurem on probleem lüpsirobotite puhul. Seetõttu on väga oluline, et lüpsiseadmed ja proovivõtuseadmed oleksid tehniliselt korras ning süsteemi ei jääks eelmise lehma piima. Sessioonil "Erinevate loomaliikide piima- ja lihajõudluskontroll" oli kolm ettekannet, mis andsid ülevaate jõudluskontrolliorganisatsioonides läbi viidud uuringust. Uuring hõlmas 287 organisatsiooni (paljud ICARi liikmed on katusorganisatsioonid oma maa jõudluskontrolliorganisatsioonidele). Uuringus osalenute jõudluskontrollialuste lehmade arv kokku on rohkem kui 21 miljonit. Samuti olid ettekanded kitsede, lammaste ja lihaste jõudluskontrollist. ProAgria esindaja tutvustas viimase kolme aasta jooksul tehtud muudatusi Soome jõudluskontrollis. Sessioonil "Genoomika farmis ja fenotüüpiseerimisstrateegiad" tutvustati jalahaiguste registreerimise süsteemi ja uut, paljude maade asjatundjate poolt kokku pandud sõraterwise atlasit. Samuti räägiti võimalustest genoomselektiooni valdkonnas. Toimus ka audiitorite seminar, kus peateemaks oli nõuded andmete kvaliteedile nii majandamise kui geneetilise hindamise seisukohalt.

Seekordse ürituse korraldajaks oli *Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers*, mis on 20 piirkondliku aretusühistu katusorganisatsiooniks. Tegemist on Eesti mõistes väga suure organisatsiooniga, kus on tööl 1000 töötajat (ainuüksi 670 tegeleb igapäevaselt kontroll-lüpside tegemisega) ning mis pakub piimatootjatele erinevaid teenuseid: tõuraamatu pidamine, piimaveiste jõudluskontroll, lineaarne hindamine, söötmise nõuanne, aretusala nõuanne ja seemendusplaanide tegemine, lehmanäituste korraldamine.

Organisatsioonil on neli piimalaborit, üks söötade uurimise labor ning üks geneetikalabor loomade põlvnemise kontrollimiseks.

Poola jõudluskontrolli iseloomustavad numbrid: 754 128 jõudluskontrollialust lehma, 20 101 jõudluskontrollikarja, jõudluskontrolli

osakaal kogu populatsioonist on 33% ning keskmiseks karja suuruseks 35,4. Keskmine piimatoodang oli möödunud aastal 7582 kg.

Konverentsil osalejatel oli võimalik külastada ka Poola farme, millest väiksemates oli parkümmend looma ning kõige suuremas 400 lüpsi-lehma.

2016. aastal toimub ICARi kongress Tšiilis, Puerto Varases. Kongressi korraldajaks on sealne jõudluskontrolliorganisatsioon Cooprinsem, mis paistab silma oma teenuste laiahaardelisuse poolest.

Aire Pentjärv

väliteenistuse osakonna juhataja

Robotlüpsi nõustajate koolitus

Mai alguses oli meil võimalus käia Rootsis DeLaval robotlüpsifarmide nõustajate koolitusel. Toimus see Hamras DeLaval kompleksis, kus on koos nii farm, konverentsikeskus, majutus- ja toitlustuskohad. Hamra farm tegutseb uurimisasutusena DeLaval poolt pakutava arendamiseks, katsetamiseks ja hindamiseks.

Kahe päeva vältel, mil toimusid loengud ja ettekanded, saime põgusa ülevaate DeLaval robotlüpsifarmi rajamisest kuni farmiprogrammi Delpro kasutamiseni. Õpetati, mida tuleb robotlüpsi farmi loomisel lehmade puhul silmas pidada, millised loomad ei sobi robotlüpsile, mille alusel loomi valida. Tervise- ja sigivusprobleemidega seotud soovimatu praakimise suur osakaal on piimakarjakaasvatuse probleemiks saanud. Ettekannetes näidati, et lahenduseks ei pea olema radikaalsed muudatused ja suured investeeringud. Lihtsad asjad, mis parandavad lehmade mugavust ja heaolu, võivad avaldada tugevat positiivset mõju. Igapäevane rutiinne kontroll ja jälgimine on farmis väga tähtis. Paika peaks panema päevakava, kes millega ja millal tegeleb – tuleb jälgida, et sööt oleks kogu aeg ees, millal veterinaar oma ringi teeb, kes mida laudaarvuti programmist jälgib jne. See järjepidev rutiin muudab töö tõhusamaks, kogu aeg tuleb silmad-kõrvad laudas käies lahti hoida, sest algstaadiumis avastatud probleemidele on alati lihtsam lahendust leida. See viimane kehtib tegelikult ju igas laudas.

Väga tähtsaks peetakse koostööd veterinaariga, kes aitab teha otsuseid õigeks majandamiseks loomade ravimisest ja selekteerimisest kuni mastiiditõrje programmide väljatöötamiseni. Süsteemi kompaktsel toimimisel on suur osa söötmiskonsulendil. Tähtsaks peetakse ka lehmade toitumuse määramist ning samuti sõnniku konsistentsi hindamist.

Koolitusel tutvustati ka uusi tehnilisi vahendeid, nagu näiteks täiustatud kaelatransponder ja kehakonditsiooni hindamise kaamera.

DeLaval eesmärgiks on kiiremini jõuda seniselt lüpsikeskselt töökorralduselt piimatootmise tasuvusel põhinevale juhtimisviisile, seda asjakohaste tarkvaralahenduse ja automatiseeritud tehnoloogia abil. Tõime õppereisilt kaasa suure infopagasi, mida loodame ka meie farmides rakendada.

Saive Kase, Maila Kirs

väliteenistuse osakonna jõudluskontrolli spetsialistid

Tähelepanu

Piimaproovide kvaliteetseks ja kiireks analüüsiks laboris on esmatähtis, et:

- 1) proov on värske (võetud vahetult enne äraviimist eelmise päeva õhtul ja/või äraviimise päeva hommikul) ja visuaalselt puhas, puuduvad silmaga nähtavad mehaanilise mustuse osakesed;
- 2) proov on koguselt küllaldane, s.t piimanivoo on pudelile märgitud kahe kriipsu vahel ~40 ml;
- 3) konservaine tablett on täielikult lahustunud ja segatud kogu prooviga, s.t piimaproov on ühtlaselt roosa värvusega;
- 4) konservaine lahustamiseks tuleb suletud proovipudel pöörata 25–30 minutit peale proovi võtmist 4–5 korda ümber.

Possu sai 10-aastaseks

Possu programmi, seakasvatavate abimehe kasutusele võtmisest esimestes farmides möödus selle aasta märtsis 10 aastat. Programm on tehtud Jõudluskontrolli Keskuses, praeguse nimega Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (EPJ). Possu on personaalarvutiprogramm, mis arvestab Eesti seakasvatavate ja aretajate vajadusi nii farmi majandamisel kui ka aretusotsuste langetamisel. Kasuliku töövahendina tootmis- ja aretustulemustest ülevaate saamiseks kasutavad seda firmajuhid, farmispetsialistid ja veterinaararstid, ETSAÜ konsulendid ja seemendusjaama spetsialistid. Kõiki osapooli ühendavaks lüliks on EPJs asuv ühtne andmebaas.

Possu programmile üleminek toimus 2005. a etapiviisiliselt. Korraldati seitse koolitust, millest esimene toimus 14. märtsil ja viimane 28. oktoobril. Esimeses grupis olid innovatiivsemate farmide spetsialistid, kes olid soetanud endale kaasaegse arvuti, milles seni kasutatav ja DOS-süsteemis toimiv db-Planer enam ei töötanud. Seega sai Possu esimene versioon valmis viimasel hetkel. Possu programmi arendati etapiviisiliselt ja praeguseks on kasutusel kolmas versioon. Possu 1 võimaldas sisestada põhikarja sigade põlvnemise, testi- ja toodanguandmeid, Possu 2 arendusega tekkis võimalus põlvnemisandmete elektrooniliseks edastamiseks sigade ostmisel-müümisel, mis vähendas oluliselt sisestamisvigu. Samal ajal sai valmis ka seemendusjaamas kasutatav programm. Suurima täiendusena praegu kasutatavasse Possu kolmandasse versiooni lisandus nuumikute majandamise osa koos käibe aruandega, kusjuures nuumikute osa on kasutatav nii täistsükkliga farmides kui ka farmides, kus peetakse ainult nuumikuid.

Programm on seakasvatavate hulgas populaarne. Eesti Tõusigade Aretusühistu

tunnustas Possu programmi, nimetades selle aasta teoks 2009. Seakasvatavate tunnustus on oluline kogu meeskonnale, kes panustas oma aega ja mõtteid projekti õnnestumisse. Possu programmeerijaks oli Aivar Annamaa.

Külli Kersten
sigade jõudluskontrolli juht

Viss 2015 valitud

Ülenurmel valiti 16. juunil Viss 2015, kelleks said Lindi (EHF) ja Kalli (EPK) Tartu Agro ASist. EPJ pani omalt poolt välja auhinnad kolmele parimale esmaspoeginute klassis (Mastiit 16 ja/või tiinuse testi teenus). Nimetatud auhinnad pälvisid eesti holsteini tõugu veistest: Iiris (Nigula Piim OÜ), Lüüsi (Kehtna Mõisa OÜ) ja Parbi-Red (Tartu Agro AS). Eesti punast tõugu esmaspoeginutest said EPJ auhinna Taara ja Taki (Tartu Agro AS) ning Tiksi (Kõpu PM OÜ).

Saarte Viss selgus 12. juunil Upal, eesti holsteini tõu Saarte Viss on Meedium ja eesti punase tõu Saarte Viss on Meena, mõlemad on Kõljala POÜst. Kumbki Viss oli ühtlasi oma tõu võitja esmaspoeginute klassis. EPJ autasustas võitjaid Mastiit 16 ja/või tiinuse testi teenuse kasutamise võimalusega. Palju õnne võitjatele!

Ida-Viru esindus kolis

Ida-Virumaa kontor kolis uude kohta ja asub aadressil Rakvere tn 27, Jõhvi.

Uued e-posti aadressid

EPJ meiliaadressid on muutunud – alates 1. juunist on üldmeil epj@epj.ee. Kõrvamärkide müük ootab kirju aadressil myyk@epj.ee. Töötajate e-post on uuel kujul eesnimi.perekonnanimi@epj.ee. Täpsem info kodulehel www.epj.ee.

Tööjuubilarid

1. juunil tähistas 40. tööjuubelit labori peatehnoloog **Eduard Punga**.

Väliteenistuse osakonnas on mitu tööjuubelit – 13. juunil oli 10. tööjuubel Jõgeva- ja Tartumaa jõudluskontrolli spetsialist **Merle Lillikul** ning 11. juulil saab 10. tööjuubelit tähistada Lääne- ja Raplamaa jõudluskontrolli spetsialist **Maila Kirs**.

Eesti
Põllumajandusloomade
Jõudluskontroll

www.epj.ee
epj@epj.ee

F. R. Kreutzwaldi 48a, 50094 Tartu

Piimaveiste jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga- ja Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu- ja Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7746
Raamatupidamine	738 7769

Labor

F. R. Kreutzwaldi 46, 51006 Tartu	
Tel	738 7726
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade jõudluskontrolli spetsialistid

Harjumaa	Maire Põhjala	Teaduse 2, Saku, Harju mk	tel 679 6419	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Maire Tamm	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 5332 4204	1. ja 3. K 12.00-16.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27, Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10 II korrus, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00
Järvamaa	Saive Kase	Pärnu 58 II korrus, Paide	tel 385 0286	gsm 524 0147	K 9.30-13.30
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Piira, Lääne-Viru mk	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Jaani 10 II korrus, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Maire Põhjala	Haapsalu mnt 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7886	E 9.30-15.30
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Maire Tamm	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 5332 4204	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Aia 17-202, Valga		gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Saive Kase	Vabaduse plats 4-317, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11 II korrus, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00